

# АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК МАТЕРІАЛІВ, НАДРУКОВАНИХ У ЖУРНАЛІ В 2013 р.

## Сучасний український гранд-нарратив: підходи, концепції, реалізація

|                                                                                                                                                          |   |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| Ададуров В.В. ( <i>Львів</i> ). Теоретичні засади та методологія вписування української історії в європейський контекст (погляд історика-всесвітника)... | 2 |
| Верменич Я.В. Локально-регіональні рівні вітчизняного нарративу.....                                                                                     | 5 |
| Віднянський С.В., Мартинов А.Ю. Національні історії в метанаративі процесу глобалізації: з європейського досвіду.....                                    | 6 |
| Конструювання чи деконструкція: як повинна виглядати «майбутня історія України»? ( <i>П.Р. Магочій, Торонто, Канада</i> ).....                           | 4 |
| «Національна історія» заслуговує бути більш живою, ніж мертвою ( <i>О.М.Майборода</i> ).....                                                             | 1 |
| Плохій С.М. ( <i>Кембридж, США</i> ). Якої історії потребує сучасна Україна?.....                                                                        | 3 |
| У пошуку common sense: до дискусії з приводу національного гранд-нарративу ( <i>К.Ю.Галушко</i> )...1                                                    |   |

## Історичні студії

### Із нагоди 1025-річчя запровадження християнства в Київській Русі

|                                                                                                                  |   |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| Ричка В.М. <i>Anni Mundi</i> : народження християнської країни.....                                              | 5 |
| Ульяновський В.І. «Видубицька історія» про хрещення киян крізь призму посвяти давнього собору.....               | 5 |
| Шевченко Н.О. ( <i>Ніжин</i> ). Християнські старожитності давнього Києва в науковій спадщині М.Максимовича..... | 5 |

### До 95-річчя гетьманату Павла Скоропадського

|                                                                                                           |   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| Верстюк В.Ф. Сергій Єфремов проти Павла Скоропадського.....                                               | 3 |
| Лупандін О.І. Східний вектор зовнішньої політики Української Держави.....                                 | 3 |
| Любовець О.М. Політична опора гетьманату П.Скоропадського.....                                            | 3 |
| Папакін Г.В. Перша світова війна в рефлексії П.Скоропадського (за матеріалами приватного листування)..... | 3 |
| Пиріг Р.Я. Німецько-австрійська окупація України 1918 р.: до питання про термінологічну визначеність..... | 3 |

### До роковин Голодомору 1932–1933 рр.

|                                                                                                 |   |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| Кульчицький С.В. Український Голодомор у контексті сталінської «революції згори».....           | 6 |
| Папакін Г.В. Неопубліковані сталінські директиви листопада 1932 р.: Кремль і «чорна дошка»..... | 6 |

## До річниці незалежності України

|                                                                                                                                                                  |   |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| Даниленко В.М., Деревінський В.Ф. Державницька діяльність В.Чорновола (1990–1999 рр.).....                                                                       | 4 |
| Ковпак Л.В. Екологічні проблеми в діяльності українських громадських організацій.....                                                                            | 4 |
| Кузьменко Ю.В. ( <i>Ніжин</i> ). Партийно-радянська номенклатура в умовах суверенізації УРСР (березень 1990 – серпень 1991 рр.).....                             | 4 |
| Падалка С.С. Зміни у чисельності, економічній поведінці, потребах та цінностях селян України (1990–2000-ні рр.).....                                             | 4 |
| Шульга Т.С. Українська націонал-демократія та кримське питання в першій половині 1990-х рр.: на роздоріжжі між <i>raison d'état</i> і демократичним ідеалом..... | 4 |

\*\*\*

|                                                                                                                                                                 |   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| Архірейський Д.В. ( <i>Дніпропетровськ</i> ). Протидія радянських митників контрабанді наприкінці 1920-х – у 1930-х рр. ....                                    | 2 |
| Бовгиря А.М. Доноси у суспільно-політичному житті Гетьманщини XVII–XVIII ст.....                                                                                | 1 |
| Вінцовський Т.С. ( <i>Одеса</i> ). Вільне місто Одеса в добу Центральної Ради: революційна інтерпретація політичного сепаратизму.....                           | 1 |
| Водотика Т.С. Міграційні й модернізаційні процеси в містах Наддніпрянської України за даними першого загального перепису Російської імперії 1897 р. ....        | 5 |
| Вронська Т.В., Лисенко О.Є. Тюрми в нацистській карально-репресивній системі на окупованій території України.....                                               | 1 |
| Вялова Ю.В. До характеристики українознавчої спадщини Л.Василевського (1870–1936 рр.).....                                                                      | 6 |
| Гаухман М.В. ( <i>Луганськ</i> ). «Справа Бейліса» (1911–1913 рр.): версії сучасників і причини фабрикації (до сторіччя судового процесу).....                  | 6 |
| Годлевська В.Ю. ( <i>Вінниця</i> ). Модернізація системи соціального забезпечення в Іспанії в період консолідації демократичного режиму (1980–1990-ті рр.)..... | 6 |
| Горобець В.М. «Чорна рада» 1663 р.: подія та її соціополітичний контекст.....                                                                                   | 4 |
| Гребень Є.О. ( <i>Мінськ, Білорусь</i> ). Заходи окупаційної влади у соціальній сфері на території Білорусі (1941–1944 рр.).....                                | 4 |
| Гулевич В.П. Казимир Ягайлович і Менглі Гірей: від друзів до ворогів.....                                                                                       | 1 |
| Гулевич В.П. «Київська трагедія» 1482 р.: міфи й факти.....                                                                                                     | 5 |
| Дячок О.О. ( <i>Дніпропетровськ</i> ). Нормативно-правове регулювання митних відносин у Великому князівстві Литовському XVI ст. ....                            | 1 |

- Зеркаль М.М. (Миколайів). Освіта національних меншин України (1990–2000-ні рр.).....2
- Іваненко О.А. Зв'язки вчених Новоросійського університету із зарубіжними науковими центрами (друга половина XIX – початок XX ст.).....4
- Капітан Л.І. (Мукачеве). Антирелігійний курс влади щодо римо-католицької церкви у Закарпатті (1945–1955 рр.).....5
- Корновенко С.В. (Черкаси). Участь В.Колокольцева в розробці проекту аграрної реформи денікінського уряду.....3
- Котляр М.Ф. До проблеми настання феодальних відносин у східнослов'янському світі.....6
- Котляр М.Ф. Феномен удільної роздробленості Русі (повернення до проблеми).....2
- Марінченко О.О. (Дніпропетровськ). Демографічний вимір поразки 1941 р.: масштаби втрат РСЧА військовополоненими на території України.....3
- Пархоменко В.А. (Миколайів). Листопадове повстання 1918 р. у Галичині в мемуарній літературі.....2
- Паславський І.В. (Львів). Галицький єпископ Петро – ставленник і дипломат Данила Романовича.....5
- Пилявець Ю.Г. (Псков, Російська Федерація), Пилявець Р.І. (Київ, Україна). Виправно-трудові табори та колонії на території УРСР в умовах голоду 1946–1947 рр. ....6
- Ричка В.М. Спадщина Володимира Мономаха.....3
- Романюк Н.Й. (Житомир). Роль підприємництва в розвитку аграрного сектору економіки Правобережної України (друга половина XIX – початок XX ст.).....3
- Сас П.М. Укладення Хотинського мирного договору 1621 р. ....2
- Тимченко Р.В. Євген Петрушевич – лідер Західноукраїнської Народної Республіки (до 150-річчя з дня народження та 95-річчя з дня утворення ЗУНР).....5
- Ткаченко І.В. Дописи в тижневику «Село» (1909–1911 рр.) як джерело розповсюдження ідей українства.....3
- Турченко Ф.Г. (Запоріжжя). Михайло Грушевський vs. Микола Міхновський (дискусія сучасників: погляд через сторіччя).....2
- Ульяновський В.І. Велика передсмертна молитва князя Іллі Острозького: форми і прояви релігійності та есхатологічні мотиви.....6
- Усенко П.Г. Життєвий подвиг Зигмунта Сераковського (до 150-річчя повстання 1863 р.).....5
- Шандра В.С. Долання кадрового дефіциту під час ліберальних реформ 1860–1870-х рр.: особливості українських губерній Російської імперії.....6
- Шевченко В.М. Реформи 1860–1890-х рр. у Російській імперії: сучасне трактування.....5
- Методологія. Історіографія. Джерелознавство**
- Арістов В.Ю. Літописний звід: історія терміна та еволюція поняття.....4
- Арістов В.Ю. Любецька битва 1016 р. в ранньому літописанні (до дискусії навколо ідеї О. О. Шахматова).....1
- Борчук С.М. (Івано-Франківськ). «Радянська енциклопедія історії України» – перша історична енциклопедія в УРСР.....4
- Вілкул Т.Л. Цитати з Восьмикнижжя в ранніх давньоруських літописах, або Як змінюється зміст історичних повідомлень.....1
- Горак В.С. Григор'євський повстанський рух (серпень 1918 – серпень 1919 рр.): питання історіографії.....2
- Горенко О.М. Еволюція марксистської теоретичної традиції як об'єкт інтелектуальної історії.....2
- До історії родини Максима Кривоноса (вступна стаття та публікація Ю.А.Мицика й Т.Г.Таїрової-Яковлевої).....6
- Жданович О.В. «Український історичний журнал» – десять років у Мережі.....1
- Захарчук О.М. Польське питання в дипломатії Наполеона Бонапарта: нові підходи до висвітлення проблеми у сучасній російській історіографії.....3
- Незнаний лист Богдана Хмельницького 1651 р. (публікація Ю.А.Мицика).....1
- Осіп'ян О.Л. (Краматорськ). Винайдення престижних предків у контексті світогляду міського патриціату Львова XVII ст.: «перші німці» та «двозначні вірмени» в «Потрійному Львові» Ю.Б.Зиморовича.....5
- Петрова Ю.І. Київський список «Подорожі патріарха Макарія».....6
- Пирогова-Таран Л.В. Етнологія та/чи історична антропологія.....1
- Примаченко Я.Л. Українська художня інтелігенція 1920-х рр. як історіографічне явище: проблеми методології дослідження.....3
- Про нащадків Богдана Хмельницького на Полтавщині XVIII ст. (вступна стаття та публікація Ю.А.Мицика й І.Ю.Тарасенко).....5
- Скржинська М.В. Листування в античних державах Північного Причорномор'я.....2
- Штрихи до біографії Миколи Костомарова та його родини (вступна стаття й публікація О.Т.Гончар і Т.М.Зоць).....6
- Рецензії й огляди**
- Андреев В. Віктор Петров: Нариси інтелектуальної біографії вченого (О.В.Ясь).....2
- Горбачов В. Міська реформа 1870 року в Україні (В.С.Шандра).....2
- Гриневич В. Неприборкане різноголосся: Друга світова війна і суспільно-політичні настрої в Україні, 1939 – червень 1941 рр. (І.В.Захарчук, Рівне).....5
- Джерела з історії Національно-визвольної війни українського народу 1648–1658 рр. – Т.1 (1648–1649рр.) (В.О.Щербак).....3

|                                                                                                                                                                        |   |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| Дзюба О. Приватне життя козацької старшини XVIII століття (на матеріалах епістолярної спадщини) (О.О.Боряк).....                                                       | 2 |
| Єфремов С. Щоденник: Про дні минулі (спогади) (С.Г.Іваницька, Запоріжжя; Т.В.Єрмашов, Київ) .....                                                                      | 1 |
| Із першоджерел. – Вип.1–5 (О.П.Реєнт).....                                                                                                                             | 5 |
| Інакодумство на Сумщині: Збірник документів та матеріалів (1955–1990 роки). – Т.1 (Л.І.Рожкова, Суми).....                                                             | 3 |
| Історичний атлас України: найдавніше минуле. Русь (Київська держава, Галицько-Волинська держава) (М.І.Жарких, Київ, Україна; А.А.Галушка, Лондон, Великобританія)..... | 3 |
| Калакура Я. Українська історіографія: Курс лекцій (Р.Я.Пиріг).....                                                                                                     | 1 |
| Коник О. Депутати Державної думи Російської імперії від губерній Наддніпрянської України (1906–1917 рр.) (В.С.Шандра).....                                             | 4 |
| Корольов Г. Федералізм Михайла Грушевського: міфи, уявлення, проекти (В.В.Тельвак, Дрогобич).....                                                                      | 1 |
| Магочій П.-Р. Україна: Історія її земель та народів (О.В.Ясь).....                                                                                                     | 5 |
| Михайловський В. Еластична спільнота: Подільська шляхта в другій половині XIV – 70-х роках XVI ст. (В.С.Степанков, Кам'янець-Подільський).....                         | 1 |
| Нариси історії Української революції 1917–1921 років: У 2 кн. – Кн.2 (О.М.Завальнюк, Кам'янець-Подільський).....                                                       | 3 |
| Національне питання в Україні ХХ – початку ХХІ ст.: історичні нариси (Ф.Г.Турченко, Запоріжжя).....                                                                    | 2 |
| Палієнко М. Теофіл Горникевич та українські архівні колекції у Відні (М.Ф.Дмитрієнко, Я.О.Іщенко).....                                                                 | 4 |
| Парахін А.М. Основні засади «теорії боротьби двох культур»: проблеми російсько-українського минулого і сучасність (О.С.Рубльов).....                                   | 6 |
| Петришак Б. «Лицар пера і каламаря» – писар міста Львова Войцех Зимницький (1583–1639 рр.) (Н.О.Білоус).....                                                           | 4 |
| Плохій С. Козацький міф: Історія та націєтворення в епоху імперій (О.Л.Осіп'ян, Краматорськ).....                                                                      | 4 |
| Робак І., Савчук З. Валентин Отамановський – революціонер, вчений, організатор науки (О.І.Гуржій).....                                                                 | 6 |
| Україна ХІХ – початку ХХІ ст.: цивілізаційний контекст пізнання. – Кн.ІІ (Р.Я.Пиріг).....                                                                              | 6 |
| Хрестоматія Голодомору: Джерела з історії голоду 1932–1933 рр. в Україні (В.В.Головко).....                                                                            | 3 |
| Щербатюк В. Селянський повстанський рух в Україні 1917–1921 років: українська історіографія (Т.В.Чухліб).....                                                          | 2 |

### Нотатки з форуму

Шевченко Т.М. (Мюнхен, Німеччина). Міжнародна наукова конференція «Україна на історіографічній карті міжвоєнної Європи».....1

### Хроніка

|                                                                                                                                                                                                                                                                                               |   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| Адамська І.Г. Міжнародна наукова конференція «Ruthenia divida: цивілізаційні орієнтири та політичні протиріччя козацьких еліт другої половини XVII ст.».....                                                                                                                                  | 5 |
| Кононенко В.П. Міжнародна наукова конференція «Ранньомодерна Україна на перехресті цивілізацій, культур, держав та регіонів».....                                                                                                                                                             | 2 |
| Кононенко В.П. Науково-практична конференція «“Чорна рада” 1663 р. та “Руїна” Української козацької держави: історіографічні стереотипи і шляхи їх подолання».....                                                                                                                            | 5 |
| Куліков В.О. (Харків/Бухарест). Міжнародна конференція асоціації «Історія та комп'ютер» «Інноваційні підходи в історичних дослідженнях: інформаційні технології, моделі та методи».....                                                                                                       | 1 |
| Лаас Н.О. VIII літня школа Європейського товариства історичної економіки.....                                                                                                                                                                                                                 | 6 |
| Лаас Н.О. Міжнародний семінар із розробки дослідницьких проектів в інституті славістичних, східноєвропейських та євразійських студій Каліфорнійського університету (Берклі, США).....                                                                                                         | 3 |
| Литвин М.Р. (Львів), Середя О.В. (Львів). III наукові читання імені академіка Я.Ісаєвича...4                                                                                                                                                                                                  |   |
| Литвин М.Р. (Львів), Хахула Л.І. (Львів). Всеукраїнська наукова конференція «Волинська трагедія: через історію до порозуміння».....                                                                                                                                                           | 6 |
| Любченко В.Б. III Історичні читання пам'яті професора В.Г.Сарбея «“Довге” ХІХ століття в Україні: питання національної модернізації».....                                                                                                                                                     | 2 |
| Матяш І.Б. (Київ), Левченко Л.Л. (Миколаїв). Міжнародна наукова конференція «Місце архівістів та роль архівів у суспільстві сьогодні й завтра».....                                                                                                                                           | 1 |
| Машкін О.М., Шевченко В.В. Міжнародна науково-методична конференція «Вітчизняна війна 1812 р. і Україна: погляд крізь віки».....                                                                                                                                                              | 1 |
| Морозова О.С. Міжнародна наукова конференція «Історія України ХХ ст. у висвітленні сучасної закордонної історіографії».....                                                                                                                                                                   | 4 |
| Осіп'ян О.Л. (Краматорськ). Міжнародна конференція «Латинська спадщина: Польща, Литва, Русь: Вплив латинської спадщини на розвиток ідентичностей на землях Корони Польської та Великого князівства Литовського: історія, мова, література, моделювання зразків культури та ментальності»..... | 1 |
| Склокін В.В. (Харків/Відень). Міжнародна наукова конференція «Історія історіографії і методологія історії в Польщі та Україні: традиції і сучасність».....                                                                                                                                    | 6 |
| Стасюк О.Й. (Львів). Міжнародна наукова конференція «Українська повстанська армія в контексті національно-визвольної боротьби народів Центрально-Східної Європи».....                                                                                                                         | 2 |

|                                                                                                                                                                                   |                                                                             |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|
| Хоменко Н.М. Круглий стіл «Академік В.І.Вернадський – людина, вчений, політик, публіцист».....3                                                                                   | Реєнт О.П. До 70-річчя доктора історичних наук, професора П.В.Доброва.....4 |
| Черкас Б.В. Міжнародна наукова конференція «Центрально-Східна Європа у часи Синьоводської битви».....1                                                                            |                                                                             |
| Якубова Л.Д. VI Міжнародна наукова конференція «Історія сталінізму: Радянські нації та національна політика в 1920–1950-х рр.».....6                                              |                                                                             |
| Ясь О.В. Міжнародна наукова конференція «Світло й тіні українського радянського історієписання» та круглий стіл «Викладання больових точок історії України XX ст. у школах».....4 |                                                                             |

## Ювілеї

|                                                                                                               |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Гуржій О.І. (Київ), Лазуренко В.М. (Черкаси). До 75-річчя доктора історичних наук, професора М.І.Бушина.....2 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## In memoriam

|                                      |
|--------------------------------------|
| Василь Маркусь .....1                |
| Левенець Юрій Анатолійович .....6    |
| Пінчук Юрій Анатолійович .....1      |
| Романцов Володимир Омелянович .....3 |
| Сохань Павло Степанович .....4       |
| Шевченко Віктор Миколайович .....4   |

|                                                                            |
|----------------------------------------------------------------------------|
| Нові надходження до бібліотеки Інституту історії України НАНУ.....1–6      |
| Наукова література, видана Інститутом історії України НАНУ в 2012 р. ....5 |
| Алфавітний покажчик матеріалів, надрукованих у журналі в 2013 р. ....6     |